

בס"ד. ו' תשרי תשפ"א
לכב' אנ"ש שי' שבק"ק שע"י האיחוד האירופאי - בריסל.
ו- virtualcommunityofsuchosacademy.org

תזכורת ליום הכיפורים ה'תשפ"א

[אסור לפרסמו בשום אופן שהוא על איזה אתר אינטרנט או בקבוצות ווצאפ בלי רשות מהח"מ]

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ל"תקע בשופר גדול" ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש, ועוד לפני יום הכיפורים דשנה זו.

הרב לוי יצחק גרליק

Rabbigarelik@sichosonline.org

הנסיון הראה, שכדאי ונכון שהבעה"ב והבעה"ב'סטע יקראו ביחד, כל יום השייך למחרתו, בכדי להתכונן ליום המחרת כדבעי ולמנוע היפך שמחת החג וכו' ואדרבא לגרום לשמחת החג.

נא לתלות על המקרר וכיו"ב.

* * *

לסדר (ולקנות) כמה ימים לפני ערב יום הכיפורים:

- מעוברות ומניקות (וחולים ל"ע) שקשה להן התענית, או מי שלוקח/ת תרופות ומוכרח לקחת אותם כל יום כמה פעמים וכו' - **יבררו אצל הרופא את מצבם, ולאחרי זה להתקשר לרב. ולכן – לסדר את הנ"ל בעוד מועד ולא לחכות לרגע האחרון!!!**
- עזרה בבית:** נשים שקשה להן הצום וכו', נכון שיסדרו עזרה המתאימה בבית עם הילדים וכו'. ולהעיר: **שיותר כדאי שהאשה תישאר בבית ותנוח, מאשר ללכת לבית הכנסת ולהתעייף וכו', כי הצום הוא מן התורה (משא"כ ההליכה לבית הכנסת) וד"ל.**
- תשליך:** לאלה שעדיין לא עשו. המנהג הוא שמי שלא הספיק לערוך "תשליך" בראש השנה, עושה זאת במשך עשרת ימי תשובה¹.
- נעליים ליום-כיפור:** לוודא שלכל בני הבית, אבא אמא והילדים (אפילו הקטנים²), לכולם יש להם נעלי-יום כיפור.
- קיטל:** לאתר הקיטל של האבא... (חתן בשנת הנישואין שלו, שלבש הקיטל לחופה, אין לובשו ביום הכיפורים)³.
- כפרות:** לסדר מתי ואיפה יעשו כפרות.
- לעקאה:** לקנות או לאפות לעקאה עבור ערב יום הכיפורים.
- 2-3 (או יותר) **יארצייט-ליכט:** לקנות לכה"פ 2-3 יארצייט-ליכט:
- הא' –** להדליק בבית עבור הבדלה (דהיינו שיהי' דולק מערב יוה"כ עד מוצאי יוה"כ. מומלץ לבדוק שהיארצייט-ליכט דולק לכה"פ 26-7 שעות).
- הב' –** שהאבא מביא לבית הכנסת, לאלה שנוהגין להדליק "לעבעדיקע ליכט" בערב יו"כ (ע"י הגבאי בבית הכנסת). **והג' (או יותר) –** לאלה שנוהגין להדליק בביתם "נר נשמה"⁴ ליו"כ (להורים שנפטרו ל"ע, נר לכל אחד מההורים וכו'. וכך נהג הרבי).
- דבש:** לוודא שיש דבש בבית.
- קרעפכין-קרעפלאך:** להכין קרעפכין עבור הסעודה בערב יום כיפור.
- מטבעות לצדקה:** להכין מטבעות לצדקה לתת לפני מנחה בערב יוה"כ.
- מאכלי ערב יום כיפור:** לקנות המאכלים שאוכלים בערב יום כיפור – ראה להלן הפרטים.
- סעודת מוצאי יום כיפור:** מאכלים עבור הסעודה דמוצאי יום כיפור.
- סוכה:** לתכנן בעוד מועד בנוגע לסידור עניני הסוכה, כי צריכים להתחיל במוצאי יום כיפור.

¹ ראה הנסמן בנטעי גבריאל ראש השנה פס"ט סט"ז. וראה באוצר ע' קמה ואילך. ועפ"ז הרבה הרבה נוהגין לערוך התשליך ביום "שלוש עשרה מדות" (שבדרך כלל הוא ביום ח תשרי, בשנה זו (שיום ח' חל בשבת) מקדימים ליום ו' תשרי). ואכ"מ.

² ראה שו"ע אדה"ז סתר"ז ס"ב ואילך.

³ ספר המנהגים ע' 58.

⁴ ראה שו"ע אדה"ז סתר"י סעיף ה.

ערב יום הכיפורים:

* **סדר היום (של האבא) בקיצור:** (כפרות) טבילה, שחרית, מבקשים לעקח, סעודה הראשונה (לפני חצות היום), מלקות, טבילה, צדקה ומנחה (על חטא), סעודה שני' (המפסקת), טבילה, ברכת הבנים והבנות וכו', הליכה ל"כל נדרי".

* **כפרות:** באשמורת הבוקר⁵.

* **טבילה:** הראשונה של ג' הטבילות⁶ של היום.

* **בתפלת שחרית:** אין אומרים תחנון⁷ ולא מזמור לתודה⁸ ולא אבינו מלכנו⁹.

במשך היום

* **צדקה:** להוסיף בצדקה במשך היום ובפרט לפני תפלת המנחה ובפרט מטבעות שמקשקשים [הבעש"ט אמר: שמקול קשקוש המטבעות בקערות מתפרדים הקליפות]¹⁰.

* **מבקשים לעקאח ואוכלים ממנו¹¹:** הרבי נוהג לעמוד כמה שעות במשך היום ליד דלת חדרו הק' ומחלק לעקאח לכל אחד ואחד, כשהוא לבוש בגד משי של שבת וחגור אבנט, ומברך את כל אחד ואחד בשנה טובה ומתוקה¹².

* **סעודה הראשונה:** לפני חצות¹³. (ראה להלן מה אוכלים ומה לא אוכלים).

* **לפייס את חברו:** כותב אדה"ז בשולחנו¹⁴: עבירות שבין אדם לחברו – אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו... לפיכך יתן כל אדם אל לבו בערב יום הכיפורים לפייס לכל מי שפשע כנגדו, ואפילו לא הקניטו אלא בדברים – צריך לילך ולפייסו ולבקש ממנו שימחול לו, ובשעת בקשת מחילה צריך לפרט החטא שחטא לחברו, ואם חברו מתבייש בזה – לא יפרט החטא. עיי"ש בארוכה כל הפרטים.

המאכלים שאוכלים ולא אוכלים:

* **לא אוכלים בעיו"כ:** שום, ביצים¹⁵, שומשמין¹⁶.

* **מאכלי חלב:** בשחרית יכולים לאכול מאכלי חלב וחמאה¹⁷.

* **בערב יו"כ אוכלים ב' סעודות,** הסעודה הראשונה (קודם חצות¹⁸): אוכלים חלות (טובלים בדבש¹⁹, אבל שמים גם מלח על השולחן²⁰), קרעפכין²¹, דגים, בשר עוף²², מרק, צימעס²³ וכו'²⁴. וצריך להרבות באכילה ושתי' כמו שיעור ב' ימים²⁵.

* **בסעודה השני' (המפסקת)** אוכלים דברים קלים כמו עופות, מרק וכו'. המאכלים יהיו בלא מלח²⁶. ולא אוכלים בשמים וכרכום²⁷ ומאכלים המתובלים בתבלינים.

⁵ סידור.

⁶ ראה שו"ע אדה"ז סימן תרו סעיף יב.

⁷ היום יום ט' תשרי.

⁸ שו"ע אדה"ז סימן תרד סעיף ו.

⁹ לוח כולל חב"ד. משו"ע אדה"ז סימן תרד סעיף ז.

¹⁰ לוח כולל חב"ד.

¹¹ ספר המנהגים ע' 58. והנטעם נתבאר בלקו"ש חי"ד ע' 373 (ועוד) שאם נתחייב, ח"ו, לקבל צדקה במשך השנה יפטר מזה ע"י קבלה זו (עיי"ש בארוכה).

¹² ספר המנהגים ע' 58.

¹³ ספר השיחות תש"ה ע' 21

¹⁴ סימן תרו בתחילתו.

¹⁵ שו"ע אדה"ז סימן תרה סעיף ה.

¹⁶ שו"ע אדה"ז סימן תרה סעיף י.

¹⁷ שו"ע אדה"ז סימן תרה סעיף ה.

¹⁸ ספר השיחות תש"ה ע' 21.

¹⁹ היום יום ח"ב.

²⁰ ע"פ שו"ע אדה"ז סימן קסז סעיף ח.

²¹ ספר המנהגים ע' 58.

²² שו"ע אדה"ז סימן תרה סעיף ה.

²³ ספר השיחות תש"ה ע' 21.

²⁴ שו"ע אדה"ז סימן תרה סעיף ה.

²⁵ לוח כולל חב"ד. מהסידור.

²⁶ ראה ספר השיחות תרצ"ז ע' 157 ואילך האריכות בזה (שאכילת ערב יום כיפורים הוא התענוג הפשוט הבלתי מורכב וכו').

²⁷ שו"ע אדה"ז סימן תרה סעיף ה.

הכנות למנחה

- * מלקות (האבא והבנים): לפני הטבילה השני' ומנחה²⁸. [לוקחים רצועה²⁹. הנלקה מוטה אחוריו לדרום ופניו לצפון³⁰, ושניהם (המלקה והנלקה) אומרים "והוא רחום" ג' פעמים³¹].
- * טבילה הב': האבא והבנים.
- * בגדי שבת: הרבה נוהגים ללבוש בגדי שבת ויו"ט לתפלת המנחה של ערב יום הכיפורים³².

תפלת מנחה

- * צדקה: נתינת הצדקה (כמובא לעיל).
- * על חטא: בתפלת העמידה, אחרי ה"יהיו לרצון" הראשון, אומרים על חטא³³. [אם עקר רגליו ונזכר שלא אמר על חטא יכול לאומרו אחר התפלה³⁴. אם הוא באמצע על חטא ושומע קדושה או קדיש, דינו כמו באלקי נצור, דהיינו שעונה קדוש-ברוך-ימלוך, אמן של המלך הקדוש ושומע תפלה, המילים "מודים אנחנו לך", "אמן יהא שמיה רבא... יתברך, אמן של דאמירן בעלמא³⁵. אם הוא חוזר התפלה (כי אמר הא-ל הקדוש וכיו"ב) אינו צריך לומר את העל חטא עוה"פ³⁶].
- * אחרי תפלת העמידה: אין אומרים תחנון³⁷ ולא אבינו מלכנו³⁸.
- * סעודה המפסקת: ראה לעיל מה אוכלים.
- * טבילה הג': האבא והבנים.

לפני כניסת החג:

1. לסדר הבאת המחזוריים לבית הכנסת: הנשים המתפללות בבית הכנסת ביום כיפור צריכות לסדר בעוד מועד - מתי ואיך יביאו את המחזוריים לבית הכנסת, כי (במקום שאין עירוב) אסור לטלטל ברחוב אחרי הדלקת הנרות.
2. להדליק ה"נר ששבת": להדליק ה"יארצייט-ליכט" בבית עבור הבדלה – "נר ששבת", ולהזהיר המשרתת שלא תכבה אותו כי האבא יצטרך לנר דולק במוצאי יום כיפור עבור הבדלה.
3. להדליק ה"נר נשמה": אלה הנוהגים להדליק ה"נר נשמה" מדליקים אותו עכשיו.
4. נעלי יום כיפור: מחליפים הנעליים לנעלי "יום כיפור".
5. ברכת הבנים והבנות: אחר הסעודה המפסקת האבא מברך את "ברכת הבנים והבנות"³⁹. [יש הנוהגים לברך מלובשים בטלית וקיטל כמנהג הרבי]. אם – משום מה – האבא לא נמצא בבית, האמא יכולה לברך את הבנים והבנות. [הרבי הי' מברך את הבחורים בנוסח של ברכת כהנים "ויאמר וגו' יברכך וגו' אברכם"⁴⁰ ומוסיף עוד ברכות].
6. לקחת הדברים לבית הכנסת: האבא צריך לזכור לקחת את הטלית, הקיטל, המחזוריים (ים) וה"לעבעדיקע ליכט" לבית הכנסת.

הדלקת הנרות

- * מדליקים הנרות 18 (23) דקות לפני השקיעה כמו בערב שבת קודש. ראה הזמן בלוח המקומי.
- * צדקה: נותנים לצדקה לפני הדלקת הנרות⁴¹.
- * הברכות: מברכים ב' ברכות: 1. להדליק נר של יום הכיפורים, 2. שהחיינו. [אם שכחה לברך "שהחיינו" מברכת אחרי כל נדרי].

²⁸ סידור.

²⁹ שו"ע אדה"ז סימן תרז סעיף יג.

³⁰ שו"ע אדה"ז סימן תרז סעיף טו ועיי"ש הטעם (כי עיקר חטא האדם הוא מחמת ממון וכתוב "מצפון זהב יאתה" עיי"ש).

³¹ ספר המנהגים ע' 58. היום יום ט' תשרי.

³² ע"פ ספר המנהגים ע' 58.

³³ שו"ע אדה"ז סתר"ז סעיפים א-ב.

³⁴ ראה שבח המועדים סימן כב סעיף טז. וראה גם בנטעי גבריאל פרק לד סעיף לא. ועצ"ע.

³⁵ שבח המועדים הנ"ל.

³⁶ שבט הלוי חלק ו סימן עג.

³⁷ היום יום ט' תשרי.

³⁸ שו"ע אדה"ז סימן תרד סעיף ז.

³⁹ ספר המנהגים ע' 58.

⁴⁰ ספר המנהגים ע' 58.

⁴¹ אג"ק ח"ד ע' תקח ולקו"ש חכ"ד ע' 298 ובריבוי שיחות ואגרות קודש.

במשך החג

- * דיני יוהכ"פ בנוגע למלאכות הם כמו בשבת.⁴²
- * וגם אסור לאכול ולשתות, לנעול נעלי עור, להתרחץ (אפ' במים קרים)⁴³, להשתמש בבושם, שמנים ומשחות⁴⁴ ודאודורנט.

התפילות בליל יום כיפור

- * לובשים הקיטל, ועליו לובשים הטלית וצריך לברך עליו לפני השקיעה. אם איחרו, לובשים הטלית בלי ברכה.⁴⁵
- * לפני כל נדרי אומרים:
 1. ה' פרקים דתהילים⁴⁶,
 2. "על חטא", בעת שקיעת החמה.⁴⁷
- * בתפילת ערבית, הנשים שברכו שהחיינו בהדלקת הנרות אין אומרות את ברכת שהחיינו שבתפלת ערבית אחרי כל נדרי. ומצוה לפרסם⁴⁸.
- * תפלת ערבית מתחילה מ"שיר המעלות".
- * אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם.⁴⁹
- * אחרי תפילת ערבית, הרבי הי' מתיישב על כסאו הק' ואמר את כל התהילים בצבור⁵⁰.

לפני השינה

- * **קריאת שמע שעל המיטה:** כמו בשבת יום טוב⁵¹, ואומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם.
- * **תהילים:** אומרים ה' פרקי תהילים, לפני השינה.⁵²
- * **נעגל וואסער בשביל הבוקר:** היות ורוחצים רק עד קשרי אצבעותיו מכינים פחות מים מהרגיל.

במשך היום

- * נטילת ידיים בבוקר (ואחר יציאה מבית הכסא) – עד סוף קשרי האצבעות.⁵³
- * אחרי הנטילה, מנגב את ידיו במפה, ומעבירה על עינו להעביר מהם חבלי שנה, (ואם יש לפלוף על פניו או על עינו מותר לרחצם)⁵⁴. [אסור ללכת למקוה ביום כיפור⁵⁵].
- * בברכות השחר אין מברכים "שעשה לי כל צרכי"⁵⁶.
- * גם בקריאת שמע שאחרי מה טובו אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם.⁵⁷
- * ילדים (וחולים ל"ע) שאוכלים, אינם צריכים לעשות קידוש ולחם משנה, אבל צריכים לומר בברכת המזון "יעלה ויבוא" (ואומרים: "ביום הכיפורים הזה ביום סליחת העוון הזה ביום מקרא קודש הזה") ואם שכחו אינם חוזרים⁵⁸.
- * **יזכור:** אומרים "יזכור".
 1. מנהג החסידים להזכיר גם את רבותינו נשיאנו⁵⁹.
 2. אלה שלא יכולים/ות ללכת לבית הכנסת ל"יזכור" יכולים/ות לאומרו ביחידות בבית.
 3. אבלים בתוך שנת האבלות אין יוצאים מבית הכנסת בשעה שהקהל אומרים יזכור, אבל אין הם אומרים יזכור⁶⁰.
- * **ברכת כהנים** מתקיימת קרוב לסוף חזרת הש"ץ של תפלת מוסף.

⁴² שו"ע אדה"ז סימן תריא סעיף ד.

⁴³ ראה שו"ע אדה"ז סימן תריא סעיף ב.

⁴⁴ ראה שו"ע אדה"ז סימן תריד בתחילתו.

⁴⁵ ע"פ דברי אדה"ז בפסקי הסידור בקטע "כמה דיני ציצית".

⁴⁶ ספר המנהגים ע' 58.

⁴⁷ לוח כולל חב"ד משו"ע אדה"ז סימן תרז סעיף ב.

⁴⁸ ספר המנהגים ע' 63.

⁴⁹ שו"ע אדה"ז סימן תריט סעיף ט.

⁵⁰ ראה האריכות בזה באוצר מנהגי חב"ד ע' ריב ואילך.

⁵¹ ספר המנהגים ע' 59. היום יום הכפורים.

⁵² ספר המנהגים ע' 59.

⁵³ ספר המנהגים ע' 59.

⁵⁴ שו"ע אדה"ז סימן תריג סעיפים ב-ג.

⁵⁵ שו"ע אדה"ז סימן תריג סעיף יט.

⁵⁶ היום יום הכפורים.

⁵⁷ מחזור.

⁵⁸ ראה שולחן מנחם ח"ג ע' קנז ושו"ע אדה"ז סימן תריח בסופו ובהערות שם. ואכ"מ.

⁵⁹ ראה שיחת אחש"פ תשכ"ו.

⁶⁰ ספר המנהגים ע' 59.

במוצאי החג:

* תפלת ערבית:

1. בקיטל וטלית, אבל בכובע (ולא ביארמולקע) והטלית על הכתפים⁶¹.
2. אומרים "אתה חוננתנו".
3. אם אמר "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים" ולא אמר "וכתבנו" אומר מיד "מלך עוזר" וממשיך בתפלתו, אבל אם אמר גם "וכתבנו" – גומר התפלה ומתפלל עוה"פ בתורת נדבה⁶².
4. אם אמר "המלך הקדוש" או "המלך המשפט" אינו חוזר⁶³.
5. [אין אומרים "ויהי נועם" ולא "ואתה קדוש"].

* מי שאינו מתפלל תפילת ערבית צריך לומר "**ברוך המבדיל בין קודש לחול**" לפני עשיית מלאכה.
* נשים שקשה להן לחכות על בעליהן עבור הבדלה, יכולות להבדיל בעצמן על מיץ ענבים וכו', וכדלקמן.

אחר תפילת ערבית

* אומרים **גוט יום טוב**⁶⁴.

* נוטלים ידים כרגיל בבוקר (בלי ברכה)⁶⁵.

הבדלה:

1. הבדלה בטלית וקיטל⁶⁶.
2. אין מברכים על בשמים⁶⁷.
3. מברכים על היין, ולברכת "בורא מאורי האש" לוקחים את ה"נר ששבת" [דהיינו הנר שהי' דלוק במשך כל יום הכיפורים⁶⁸] ועליו מברכים "בורא מאורי האש". (אם אין לו, ידליק מ"נר ששבת" של חברו או הבית הכנסת⁶⁹ וכיו"ב. אבל אם אין לו כלל נר ששבת, אין מברכים על הנר⁷⁰). [מנהגינו, לקחת נר נוסף, ולהדליקו מה"נר ששבת", ולברך על שניהם].
4. אין אומרים ויתן לך.

* רוחצים הפנים, לבישת הנעלים, וקידוש לבנה⁷¹.

* בסעודת מוצאי החג – טובלים המוציא בדבש⁷² (אבל שמים על השולחן גם מלח⁷³) ואוכלים סעודה בהרחבה⁷⁴.

* **סוכה:** מתעסקים או עכ"פ מדברים על דבר עשיית הסוכה⁷⁵.

* **תחנון:** אין אומרים תחנון עד סוף החודש⁷⁶.

י"א תשרי, מחרת יום הכיפורים

יום זה נקרא בשם השם ("ג-טס נאמען")⁷⁷.

- המשך יבוא בעזיה"ת -

בברכת גמר חתימה טובה ושנזכה לראות את הכהן הגדול בעבודתו בקודש הקדשים בשנה זו.

לוי יצחק גרליק

Rabbigarelk@sichosonline.org

⁶¹ ספר המנהגים ע' 59.

⁶² לוח כולל חב"ד.

⁶³ לוח כולל חב"ד.

⁶⁴ ספר המנהגים ע' 59.

⁶⁵ ספר המנהגים ע' 59.

⁶⁶ ספר המנהגים ע' 59.

⁶⁷ שו"ע אדה"ז סימן תרכד סעיף ג.

⁶⁸ שו"ע אדה"ז סימן תרכד סעיף ה.

⁶⁹ לוח כולל חב"ד.

⁷⁰ שו"ע אדה"ז סימן תרכד סעיפים ה-ו. וראה בנ"ג שמביא מהכף החיים סת"כ דסק"ז ועוד, שבשעת הדחק, אם אין לו נר, מותר לברך על מה שהוציא מן העצים והאבנים, וידליקו נר ממנו, וימתין מעט שלא יהי' בעמוד ראשון שהדליק ואז יברך עליו... שלא יבטל ברכת הנר. וכ"כ בדרך החיים בסקס"ט ס"ה.

⁷¹ לוח כולל חב"ד.

⁷² היום יום חלק שני.

⁷³ ע"פ שו"ע אדה"ז סימן קסז סעיף ח.

⁷⁴ ראה המצויין באוצר מנהגי חב"ד ע' רנא.

⁷⁵ ספר המנהגים ע' 59.

⁷⁶ ספר המנהגים ע' 65. היום יום ט' תשרי.

⁷⁷ וראה הביאור בספר המנהגים ע' 59.